

Metodické poznámky

Veškeré údaje se týkají občanů Česka a cizinců s trvalým pobytem v České republice, občanů třetích zemí s přechodným pobytem na území Česka na základě dlouhodobého víza (nad 90 dnů) nebo povolení k dlouhodobému pobytu, občanů zemí EU, Norska, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska a jejich rodinných příslušníků s hlášeným přechodným pobytem na území Česka a cizinců s platným azylem v České republice.

Údaje zahrnují i události (sňatky, narození a úmrtí) českých občanů s trvalým pobytem na území ČR, ke kterým došlo v cizině, a byly zaregistrovány v ČR v termínu, který umožňuje jejich zařazení do statistiky.

Definice demografických událostí a nejpoužívanějších z nich odvozených souhrnných ukazatelů jsou uvedeny na <https://www.czso.cz/csu/czso/pohyb-obyvательства-metodika>.

Věkem se rozumí dokončený věk (v letech).

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) vymezuje od roku 2021 zákon č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu, resp. prováděcí vyhláška č. 346/2020 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s rozšířenou působností, území obvodů hlavního města Prahy a příslušnosti některých obcí do jiného okresu (v předchozích letech byly stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Kódy uvedené za názvy SO ORP jsou převzaté z číselníku obcí s rozšířenou působností.

Publikace obsahuje údaje o počtu a pohybu obyvatel jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností v desetileté časové řadě let 2013–2022, přičemž všechny uvedené údaje se vztahují **k území daného SO ORP platnému k 1. 1. 2023**. Údaje za jednotlivé územní celky jsou tak v čase plně srovnatelné¹. SO ORP je v ČR celkem 205, Praha do nich zařazena není.

V uvedeném časovém období došlo k těmto územním změnám SO ORP:

Zákonem č. 15/2015 Sb., s účinností od 1. 1. 2016, byl zrušen vojenský újezd (VÚ) Brdy v SO ORP Příbram a stanoveny nové hranice ostatních VÚ. V souladu se změnou územní příslušnosti dotčených katastrálních území došlo ke změně hranic a obyvatelstva SO ORP Hořovice, Příbram, Český Krumlov, Prachatice, Rokycany, Karlovy Vary, Ostrov, Kadaň, Podbořany, Vyškov, Hranice, Olomouc, Prostějov a Šternberk.

Ze SO ORP Příbram přešla část obyvatel do SO ORP Rokycany (do obce Skořice) a SO ORP Hořovice (do obce Zaječov). Část obyvatel VÚ Boletice v SO ORP Český Krumlov byla nově začleněna do SO ORP Prachatice (do obcí Křišťanov a Ktiš). Obyvatelé VÚ Březina v SO ORP Vyškov byli nově začleněni do SO ORP Prostějov (do obcí Krumsín a Otaslavice). Ze SO ORP Karlovy Vary přešla část obyvatel do SO ORP Ostrov (do obcí Doupovské Hradiště a Stráž nad Ohří), SO ORP Podbořany (do obce Podbořanský Rohozec) a SO ORP Kadaň (do obce Radonice). Část obyvatel VÚ Libavá v SO ORP Olomouc byla nově začleněna do SO ORP Hranice (do obce Luboměř pod Strážnou) a SO ORP Šternberk (do obce Město Libavá).

¹ V případě změny územního vymezení SO ORP v dané časové řadě se proto zde prezentované údaje v letech před touto změnou liší od údajů uváděných v ostatních výstupech demografické statistiky Českého statistického úřadu a veřejné databázi pro daný SO ORP a rok.

K 1. 1. 2021 byla provedena změna zařazení obcí Bříství, Kounice a Vykáň z SO ORP Český Brod do SO ORP Lysá nad Labem, obce Frýdštejn z SO ORP Turnov do SO ORP Jablonec nad Nisou a obce Věžnice z SO ORP Jihlava do SO ORP Havlíčkův Brod.

K 1. 1. 2023 byla provedena změna zařazení obce Přemyslovice z SO ORP Prostějov do SO ORP Konice.

Pro výpočet relativních ukazatelů, které udávají počet událostí v přepočtu na 1 000 obyvatel, se využívá tzv. střední stav obyvatel. Za střední stav obyvatel v SO ORP v kalendářním roce je považován celkový počet obyvatel daného území o půlnoci z 30. 6. na 1. 7. sledovaného roku, který vychází z bilance počtu obyvatel daného území od počátku roku do konce června².

Sňatky jsou tříděny podle místa pobytu ženicha, pokud není uvedeno jinak. Průměrný věk ženicha/nevěsty při sňatku vychází z rozložení absolutních počtů sňatků podle věku ženicha/nevěsty.

Údaje o rozvodech přebírá ČSÚ od Ministerstva spravedlnosti ČR. Rozvody jsou územně tříděny podle posledního společného bydliště manželů. Délka trvání manželství vychází z data uzavření manželství a data nabytí právní moci rozvodu.

Narození jsou tříděny podle místa pobytu matky v době porodu. Do roku 2013 pořadí dítěte reflektovalo všechny děti ženě narozené (včetně mrtvě narozených), od roku 2014 je pořadí zjišťováno pouze u živě narozených dětí a ze živě narozených dětí. Průměrný věk matky při narození dítěte vychází z rozložení absolutních počtů živě narozených podle věku matek.

Data o potratech ČSÚ přebírá od Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR). Beze změny jsou převzaty také související číselníky. Územně jsou potraty tříděny podle místa pobytu ženy v době potratu.

Příčiny smrti jsou kódovány dle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10) a následných aktualizací, vydávaných Světovou zdravotnickou organizací (WHO). Od roku 2011 provádí ČSÚ výběr základní příčiny smrti automatizovaně, pomocí programu (software IRIS).

Do údajů o stěhování (přistěhovalí, vystěhovalí, přírůstek stěhování) jsou zahrnuty změny trvalého bydliště, v případě cizinců i změny přechodného pobytu (viz výše), z obce do obce přes hranice SO ORP nebo z/do daného SO ORP přes hranice ČR. V publikaci jsou uvedeny údaje za stěhování celkem, to znamená v úhrnu za stěhování mezi obcemi ČR a za zahraniční stěhování. Navíc je uvedeno zvlášť i stěhování mezi obcemi uvnitř SO ORP. U SO ORP 6203 Brno vnitřní stěhování v ORP není, neboť tento SO ORP je tvořen pouze jednou obcí.

Použité značky v tabulkách:

Pomlčka (-)	na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
Tečka (.)	na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý
Písmeno (x)	ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů

² Bilancován k 1. 7. je jen celkový počet obyvatel, střední stavy podle věku jsou získávány aritmetickým průměrem počátečního a koncového stavu daného roku. Rozdíl součtu středních stavů za jednotky věku a bilancovaného celkového početního stavu je rozpuštěn do vybraných jednotek věku.

